

Inhoudsopgave

Inleiding	9
1 Samen aan de slag!	19
1.1 Hoe beginnen aan een pedagogisch netwerk?	19
1.2 Hoe te starten met de kernpartners?	20
1.3 Medewerkers, teams en leiding	21
1.4 Gezamenlijke visie – pedagogisch fundament	22
1.5 Gezamenlijk leren en ontwikkelen – pedagogisch werkkader	22
1.6 Pedagogisch klimaat	23
1.7 Leefwerelden van individuele kinderen	24
1.8 Kwetsbare kinderen	24
1.9 Ruimtegebruik	25
1.10 Overgang van kinderopvang naar basisschool	25
1.11 Partnerschap met ouders	26
1.12 Samenwerking met de omgeving	26
2 Samenwerken in pedagogische netwerken: de medewerkers en de teams	29
2.1 De kracht van het netwerk en het systeem	29
2.2 De medewerker is de sleutel	30
2.3 Omgaan met diversiteit in het team	34
2.4 Educatief leiderschap	38
2.5 Diversiteit in functies	40
2.6 Hoe samenwerken als team in een pedagogisch netwerk?	45

3 Samenleven en samen leren: pedagogisch netwerk als ontmoetingsplaats	51
3.1 Waar gaan we voor? En wat willen we bereiken?	51
3.2 Wat hebben kinderen nodig?	52
3.3 Leefwerelden verbinden	54
3.4 Wie zijn partners?	57
3.5 Gezamenlijke uitgangspunten en visie	60
3.6 Hoe kom je tot gezamenlijke uitgangspunten en een gezamenlijke visie?	64
4 Samen met kinderen: pedagogisch en educatief werkkader	71
4.1 Inleiding	71
4.2 Leren op school en in de vrije tijd	74
4.3 Levensecht leren	79
4.4 Pedagogisch klimaat: verbindende omgeving, verbindende taal	84
4.5 Omgaan met tijd: overgangen en dagritme	93
4.6 Ruimtegebruik: wat moet je samen dan doen?	105
4.7 Samen pedagogisch documenteren	112
4.8 Mediawijsheid	114
4.9 Kwetsbare kinderen	119
5 Samen met ouders en de omgeving	127
5.1 Partnerschap met ouders	127
5.2 Samenwerking met de omgeving	139
Bijlage 1. Pedagogische kwaliteitsontwikkeling	143
Bijlage 2. Analyse van de omgeving en de kernpartners	149
Bijlage 3. Handleiding digitaal documenteren	153
Bijlage 4. Literatuur	155
Bijlage 5. Interviews en nota's	161
Over de auteurs	163
Dankwoord	165